

5. Дзяк Г.В. Уніфіковані клініко-статистичні класифікації хвороб органів травлення (відомча інструкція) / Г.В. Дзяк, Я.С. Березницький, Ю.О. Філіпов [та ін.] // – К.: “Дніпро-VAL”. – 2004. – 94 с.
6. Дзяк Г.В. Організація учбового процесу в умовах переходу на кредитно-модульну систему навчання / Г.В. Дзяк, Я.С. Березницький, Г.Г. Кабак // Мед. перспективи. – 2005. – Том X, №1. – С.7-16.
7. Дзяк Г.В. Методи дослідження і маніпуляції в клінічній медицині / Г.В. Дзяк, Я.С. Березницький // – К.: «Здоров'я». – 164 с.
8. Конвенція о признании квалификаций, относящихся к высшему образованию в Европейском регионе. – Лиссабон, 11 апреля 1997.
9. Положення про організацію навчального процесу у вищ. навч. закладах: Наказ Мін. осв. і науки України від 02.06.1993, №161.
10. Про запровадження у вищих навчальних закладах навчальної дисципліни “Вища освіта і Болонський процес”: Наказ Мін. осв. і науки України від 21.05.2004, №414.
11. Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Наказ Мін. осв. і науки України від 20.10.2004.
12. Складові галузевих стандартів вищої освіти напрямку підготовки 1101 “Медицина” освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст” у вищих навч. закладах III-IV рівнів акредитації України. – К.: 2002.
13. Bereznyts'kyu Ya.S. Surgery. Practical trainings. Manual for students / Ya.S. Bereznyts'kyu, V.P. Sulyma, G.E. Tovstolytkin [et al.] // – Dnipropetrovsk. – 2007. – 114 p.
14. Bereznyts'kyu Ya.S. Education and training on surgery of foreign students and reparation of foreign surgeons-interns with use of medical simulators / Ya.S. Bereznyts'kyu, V.P. Sulyma // Istanbul, Turkey. - Abstract book ICES. – 2012. – 24 p.
15. Dzyak G.V. Training of surgery for a students and preparation of surgeons-interns using medical simulators / G.V. Dzyak, Ya.S. Bereznyts'kyu, V.P. Sulyma [et al.] // Istanbul, Turkey. – Proceeding Book (Volume I) 11th IETC. – 2011. – P.1204-1207.
16. Magna Charta Universitatum. Bologna, Italy, September 18, 1988.
17. The European higher education area. Joint Declaration of the European Ministers of Education. Bologna, June 19, 1999.

Реферати

ХИРУРГИЯ ДЛЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ И ПОДГОТОВКА ИНОСТРАННЫХ ХИРУРГОВ-ИНТЕРНОВ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ МЕДИЦИНСКИХ ТРЕНАЖЕРОВ Сулима В.Ф.

Главным в подготовке высокого уровня квалификации врача на первом месте в градационных системах образования различных стран и обществ находится получение качественного высшего медицинского образования, чему способствует внедрение кредитно-модульной системы в учебный процесс. Полученные результаты использования медицинских тренажеров в подготовке студентов и врачей-интернов по хирургии повышает объективность в оценке знаний студентов со стороны преподавателей и повышает интерес самих иностранных студентов и врачей-интернов к предмету обучения, что улучшит подготовку врача общей практики по хирургии, позволит эффективнее интегрироваться в будущем в практику здравоохранения различных стран.

Ключевые слова: хирургия, интерны, тренажеры.

ХИРУРГИЯ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ТА ПІДГОТОВКА ІНОЗЕМНИХ ХИРУРГІВ-ІНТЕРНІВ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕДИЧНИХ ТРЕНАЖЕРІВ Сулима В.Ф.

Головним в підготовці високого рівня кваліфікації лікаря на першому місці в градатаційних системах освіти різних країн та суспільств знаходиться отримання якісної вищої медичної освіти, чому допомагає втілення кредитно-модульної системи в навчальний процес. Отримані результати використання медичних тренажерів в підготовці студентів і лікарів-інтернів по хірургії підвищує об'єктивність в оцінці знань студентів з боку викладачів та підвищує інтерес самих іноземних студентів і лікарів-інтернів до предмету навчання, що покращить підготовку лікаря загальної практики по хірургії, дозволить ефективніше інтегруватися в майбутньому в практику охорони здоров'я різних країн.

Ключові слова: хірургія, інтерни, тренажери.

УДК: 616.31-053.3-089+376.68

Н.І. Ткаченко, Н.М. Лохматова, О.В. Гураї, С.О. Білоком, О.Б. Доленко
ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ НА ПІД ЧАС ВИВЧАННЯ ДИТЯЧОЇ ХИРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Кафедра дитячої хірургічної стоматології з пропедевтикою хірургічної стоматології є випускаюча і відіграє вагомую роль у процесі становлення майбутнього лікаря-стоматолога. Результатом цього складного та тривалого процесу є формування високої професійної компетентності майбутнього фахівця незалежно від місця проживання та національної належності. Тому завданням педагогічного колективу кафедри ми вбачаємо запровадження нових методологічних підходів та застосування новітніх технологій при вивченні дитячої хірургічної стоматології з метою підвищення результативності навчання.

Ключові слова: дитяча хірургічна стоматологія, професійна компетентність, студенти-іноземці.

Формування професійної компетентності, яке відбувається на всіх етапах професійного навчання, залежить від багатьох чинників і спрямовано на її основні структурні компоненти: ціннісно-мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, комунікативний, творчий. Значимість кожного окремого компоненту пов'язане зі формуванням його характеристик і особливостей як цілісної системи сприйняття об'єктивної реальності [1,2].

Кафедра дитячої хірургічної стоматології з пропедевтикою хірургічної стоматології є випускаюча і відіграє вагомую роль у процесі становлення лікаря-стоматолога при переході від засвоєння теоретичних знань до самостійної практичної діяльності, яка вимагає високої професійної компетентності незалежно від місця проживання та національної належності.

Метою роботи було підвищення рівня професійної компетентності майбутніх лікарів шляхом запровадження нових методологічних підходів та застосування новітніх технологій при вивченні дитячої хірургічної стоматології студентами-іноземцями.

Напрямки формування ціннісно-мотиваційного компоненту визначаються мотивами, цілями і запитаними майбутнього фахівця стосовно професійного навчання, удосконалення, самовиховання, визначення ціннісних установок в подальшій професійній діяльності. Однак, нами при аналізі опитування студентів-іноземців

прослідковується певний низький рівень мотивації при виборі майбутнього напрямку діяльності в якості дитячого стоматолога, отже цей напрямок стоматології не є достатньо популярним за сукупними причинними факторами, що формує у студентів своєрідне, необ'єктивне ставлення до дисципліни «Дитяча стоматологія». Але багаторічний досвід показує, що практично кожному стоматологу у своїй повсякденній роботі не раз випадає необхідність лікувати маленьких пацієнтів, в тому числі і з хірургічною патологією. Тому, перед викладачами нашої кафедри постає досить відповідальне завдання - викликати у студентів жвавий інтерес до вивчення і, відповідно, до здійснення діяльності за напрямом «Дитяча хірургічна стоматологія». Особливість якої обумовлюється унікальністю дитячого організму в різні вікові періоди розвитку та його реакцією на наявність стоматологічних і загальносоматичних захворювань, що і обумовлює актуальність задач, які стають перед колективом кафедри.

Когнітивний компонент професійної компетентності визначається теоретичними знаннями, вміннями і навиками, а також застосуванням їх. Формування ж когнітивного компоненту являється основним завданням у визначенні форми педагогічної діяльності, яка здійснюється шляхом безпосереднього викладання тематичного матеріалу з окремих розділів дитячої хірургічної стоматології, закріплення теоретичних знань і практичних умінь при вирішенні питань закономірностей клінічного перебігу захворювань, диференціальної діагностики і вибору оптимальних варіантів застосування нових методів та способів лікування.

Практичні заняття зі студентами IV та V курсів традиційно проводяться на клінічних базах лікувальних закладів міста та мають як свої особливості так і складності. Навчальна програма з дисципліни «Дитяча хірургічна стоматологія» побудована щільно, теми практичних занять об'ємні, досить складні, потребують від студентів якісних базових теоретичних знань, а від викладачів високої педагогічної майстерності. Ці проблеми більш успішно вирішуються зі студентами V курсу, де практичні заняття триваліші (6 академічних годин), а розклад побудовано за цикловим принципом, що надає можливість в часовому аспекті реалізувати всі намічені напередодні навчальні задачі, відпрацювати та вдосконалити мануальні навички. Але проведення заняття в такому режимі потребує дуже напруженої роботи, коли мова йде про досягнення продуктивних результатів. Найслабкішим місцем традиційного навчання є пасивність студентів при високій односторонній активності викладача. Нами відмічено, що така схема з проведенням усного опитування під час засвоєння теоретичної частини в поєднанні з прийомом хворих та відпрацюванні практичних навичок при обмеженій активності студентів являється малоєфективною. Це призводить до низького рівня сприйняття суті питання, що обговорюється, розсіювання уваги, втрати інтересу до предмету вивчення, що додатково поглиблюється за рахунок недосконалої знань іноземними студентами мови викладання.

Практичні заняття на IV курсі тривалістю 2 академічні години повинні бути більш продуктивнішими, але на перевірку вони виявляються ще більш напруженими та завантаженими, що знижує ефективність сприйняття матеріалу. Об'ємні складні теми передбачують і значне домашнє завдання, що досить часто знижує бажання та інтерес студентів до осмислення значного обсягу матеріалу.

Тому, для успішного формування когнітивного компоненту професійної майстерності дуже важливим уміння викладача спонукати студента до активних дій, викликати його бажання працювати творчо, з натхненням і результативно. З цією метою на практичних заняттях ми застосовуємо активні методи навчання, а найбільш ефективними з них, на нашу думку, є розгляд конкретних ситуаційних клінічних задач, який проводиться у вигляді ділових ігор. Учбова ділова гра - це моделювання конкретної ситуації у вигляді окремої нозологічної форми захворювання або вибраних складових, і яка виконується відповідно до заздалегідь обумовлених певних правил з урахуванням етіопатогенетичних аспектів і відповідних методик обстеження. Сенс учбової ігрової-імітації полягає в тому, щоб навчити студента клінічно мислити і поєднувати це гармонічно з практичними вміннями при проведенні диференціальної діагностики між схожими захворюваннями, безпомилково встановлювати клінічний діагноз та призначати комплекс лікувальних заходів в оптимальні строки.

В повсякденному навчальному процесі ми використовуємо ділові ігри по принципу «лікар-хворий», що надає можливість відпрацювання вмінь по збиранню анамнезу, об'єктивного обстеження, виконання деяких лікувальних маніпуляцій, а також по принципу «консиліум», що залучає до активної творчої роботи студентів всієї групи. Учбова гра є не тільки додатковим методом навчання, але являється і об'єктивним оцінним тестом контролю за якістю знань, що за умов наближених до реальних, дозволяє з великим ступенем вірогідності визначити здатність студента до самостійної професійної діяльності.

Співробітники кафедри відчувають велику відповідальність за підготовку іноземних студентів та контроль знань з особливо тих питань, що входять до ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок 2. Стоматологія» та практично-орієнтованого іспиту. Регулярна робота з тестовими завданнями виробляє у студентів навички логічного вирішення завдань з застосуванням теоретичних знань та практичних навичок отриманих на кафедрі в процесі навчання. Тестування, як метод визначення рівня знань, має низку переваг: ставить всіх студентів в рівні умови, дає можливість визначити ступень засвоєння ключових моментів, умінь, являється критерієм оцінки у вигляді документованих результатів в жорстко регламентований час. Стандартизована форма оцінки дозволяє співвіднести рівень засвоєння студентами по предмету в цілому та окремих його розділів. Аналіз помилкових відповідей на тестові завдання, які складені у вигляді ситуаційних задач, надає можливість залучити до обговорення всіх студентів та особливо із середнім рівнем успішності, активізує пошук професійного рішення того чи іншого питання із залученням клінічного мислення, базових знань і умінь.

З метою оволодіння практичними навичками студентам необхідна постійна робота з пацієнтами, але ж не завжди вдається на кожному занятті продемонструвати тематичного хворого. Для вирішення цього питання

співробітниками кафедри підготовлені фотоматеріали власних спостережень за окремими тематичними розділами, зафіксовані цікаві та рідкісні клінічні випадки, етапи оперативних втручань, лікувальні маніпуляції, рентгенологічні знімки, результати ультразвукової діагностики, створюються мультимедійні презентації до практичних занять. Дидактичні матеріали визивають жвавий інтерес, сприяють засвоєнню матеріалу і стають наочною основою для ділових ігор, клінічного розбору складних та суперечливих ситуацій.

Дієвість феномену професійної компетентності обумовлює цілеспрямоване, активне використання отриманих знань, сформованих умінь, навиків в професійній діяльності як вкрай необхідних складових пізнання і розвитку професійної культури, самовиховання, самовдосконалення. Детально аналізуючи на занятті зміст певної історії хвороби біля крісла або ліжка пацієнта, викладачі сумісно зі студентами на підставі отриманих знань формулюють та обґрунтовують оптимальний обсяг діагностичних заходів, визначають безпосередні або ж опосередковані варіанти етіологічних чинників, основні патогенетичні механізми, дані об'єктивного обстеження. Різноманітність клінічних форм і частого атипового перебігу стоматологічних захворювань у дітей в різні вікові періоди обумовлюють деякі труднощі в діагностиці. Тому особлива увага приділяється віковим анатомо-фізіологічним особливостям дитячого організму в процесі росту, формування органів, систем, наявності вад розвитку обличчя, зміни загальноклінічних, біохімічних, імунологічних показників, строків зміни тимчасового прикусу та формування постійного.

Необхідним компонентом формування професійної компетентності є розвиток також комунікативного компоненту, який проявляється в умінням встановлювати міжособові зв'язки, вибирати оптимальний стиль спілкування в різноманітних ситуаціях професійної діяльності, володіти способами вербального і невербального спілкування. Вміння спілкуватися надає можливість завоювати довіру пацієнта, забезпечує взаєморозуміння, значно підвищує ефективність лікування.

Особливо вагому роль комунікативні здібності лікаря відіграють при лікуванні маленьких пацієнтів, тому що, необхідно встановити контакт не тільки з дитиною, а й з батьками, які дуже часто ставляться упереджено до всіх дій лікаря. Характерною рисою дитини є лабільність її емоцій, що являється значною перешкодою у встановленні комунікативних відносин при стоматологічних втручаннях, які супроводжуються відчуттям емоційного напруження, страху [4]. Навички спілкування студенти опановують під керівництвом викладачів під час практичних занять біля крісла або ліжка хворого, при проведенні санітарно – освітньої роботи [3].

Творчий компонент професійної компетентності фахівця з медицини визначається відношенням до нього і оточення, самовизначення своєї практичної діяльності і варіантів її реалізації на відповідному рівні. Він вміщує також самосвідомість, самоконтроль, самооцінку, розуміння власної значущості результатів своєї діяльності, відповідальність за її результати. Крім того, ця складова визначає напрямок розвитку професійної майстерності, здатність знаходити творчі нестандартні рішення професійних завдань, формування інтелектуального осмислення. Колектив кафедри дитячої хірургічної стоматології з пропедевтикою хірургічної стоматології вбачає розвиток творчого компоненту в досягненні високого професіоналізму, у сприянні підвищенню ініціативності щодо поглибленого вивчення дисципліни, та надає можливість здійснювати за рахунок: присутності на консультативному прийомі, участі в обходах у хірургічному відділенні, роботи в операційній, перев'язочній; участі у клінічних розборах складних випадків, ділових іграх; створення безпосередньо самими студентами наочних засобів навчання (мультимедійні презентації, навчальні фільми); творчі роботи в студентському науковому товаристві кафедри; участі у наукових та науково-практичних семінарах, конференціях; написання студентських наукових праць під керівництвом співробітників кафедри.

Висновок

Професійна компетентність виступає як сукупність здібностей, характерологічних якостей особистості, а також обсягу знань, умінь і досвіду, необхідних для успішної професійної діяльності. Вона являється важливим системоутворюючим чинником професійної підготовки і творчої майстерності майбутнього лікаря-стоматолога у формуванні якої провідну роль відіграє саме викладач.

Література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія / А.М. Алексюк // - Київ: Либідь, 1998.-560 с.
2. Акмалдінова О.М. Гуманізація та підвищення освітніх стандартів / О.М. Акмалдінова, О.О. Письменна // – К., 2011. – Вип. 68. – С. 30-37.
3. Лохматова Н.М. Формування комунікативної компетентності у студентів при вивченні стоматології дитячого віку / Н.М. Лохматова, О.В. Шешукова // Медична освіта. – 2009. - №2. – С.94-96.
4. Ткаченко П.І. Стоматологічний статус і стан вегетативної нервової системи в дітей перед хірургічним стоматологічним втручанням / П.І. Ткаченко, Н.І. Задоя // Український стоматологічний альманах. – 2003. - №6. – С. 35-39.

Реферати

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ-ИНОСТРАНЦЕВ ВО ВРЕМЯ ИЗУЧЕНИЯ ДЕТСКОЙ ХИРУРГИЧЕСКОЙ СТОМАТОЛОГИИ

Ткаченко П.И., Лохматова Н.М., Гуржий О.В., Билоконь С.А., Доленко О.Б.

Кафедра детской хирургической стоматологии с пропедевтикой хирургической стоматологии является выпускающей и играет весомую роль в процессе становления будущего врача-стоматолога. Результатом этого сложного и длительного процесса является формирование высокой профессиональной компетентности будущего специалиста независимо от

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCE IN FOREIGN STUDENTS DURING STUDYING OF PEDIATRIC SURGICAL DENTISTRY

Tkachenko P.I., Lohmatova N., Gurzhiy O., Bilokon S., Dolenko O.

Department of Pediatric Surgical Dentistry is graduating and plays a key role in the process of becoming a dentist in the transition from theoretical knowledges to independent practice. The formation of high professional competence of future specialists, regardless of place of residence and nationality is result their

местожительства и национальной принадлежности. Поэтому заданиям педагогического коллектива кафедры мы видим повышения результативности обучения путем внедрения новых методологических подходов и применение современных технологий при изучении детской хирургической стоматологии с целью.

Ключу слова: детская хирургическая стоматология, профессиональная компетентность, студенты-иностранцы.

complex and lengthy process. Therefore, the introduction of new methodological approaches and the application of new technologies in the study of pediatric surgical dentistry to improve the effectiveness of training are the objectives of the teaching staff of the department.

Key words: pediatric surgical dentistry, professional competence, foreign students.

УДК 378

С.І. Треумова, В.П. Борик
ВНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН НА КЛІНІЧНИХ КАФЕДРАХ

Підготовка висококваліфікованих іноземних громадян є однією з пріоритетних ланок в діяльності кожної держави та авторитету на міжнародній арені. В організації навчального процесу студентів-іноземців на кожній кафедрі є свої особливості. Ведучими із них на клінічних кафедрах це специфіка спілкування у системі «студент-викладач-пацієнт», відмінності професійної вітчизняної та зарубіжної медичної термінології, опанування студентами навичок з деонтології. Необхідно створювати навчальні програми пов'язані на матеріалах вітчизняних і зарубіжних видань. Слід наблизити викладання клінічних предметів в групах до Європейського співвідношення, враховувати перебіг захворювань по місцю проживання іноземця.

Ключові слова: інтернаціоналізація, вища освіта, кваліфікаційний зріст, іноземні громадяни, освітня система.

Участь українських вищих закладів у процесах інтернаціоналізації освіти визначає правильний вектор їх розвитку в руслі сучасних європейських і світових тенденцій [6,9]. Водночас інтернаціоналізація стає більш потужним чинником, що характеризує конкурентоспроможність вищих закладів та передбачає міждержавне переміщення студентів і викладачів за спеціальними програмами. Інтернаціоналізація освіти зумовлена економічними інтересами країн та окремих індивідів.

У проекті закону «Про освіту» міжнародна співпраця розглядається як інструмент державної політики, що забезпечує впровадження в українській освітній системі Європейських норм і стандартів [1,10]. Тому так важливо прагнути до інтернаціоналізації у ВНЗ України, розглядаючи її як процес розширення їх сфери діяльності за межі національної освітньої системи.

Підготовка висококваліфікованих іноземних громадян є однією із пріоритетних ланок в діяльності кожної держави та авторитету на міжнародній арені. Однією із особливостей організації навчального процесу іноземних громадян є система безперервного навчання, яка набирає визнання в глобальному масштабі, зорієнтована на вивчення фахових дисциплін, здобуття відповідних професійних знань і умінь [3,8]. Вона також передбачає подальший кваліфікаційний зріст, дозволяє клініцисту підтримувати рівень практики відповідно до нових стандартів і принципів доказової медицини та готовність до виконання фахових обов'язків протягом усього періоду праці.

Якість підготовки фахівців є важливою складовою освітньої системи. Навчання іноземних громадян підвищує міжнародний престиж української системи освіти та сприяє укріпленню матеріально-технічної бази навчального закладу. Вирішення завдання підготовки іноземних громадян повинно стати одним із пріоритетів у реформуванні вищої медичної освіти, в створенні організаційних і методичних умов для підготовки вчителя [4,7]. Це слід розцінювати як вищий рівень навчального процесу в медичних навчальних закладах.

За останні роки збільшився контингент іноземних студентів. Організовані курси іноземних мов, завдяки формуванню із іноземних студентів окремих груп підвищилась якість освіти, яка є важливою складовою освітньої системи. Методика викладання іноземним студентам достатньо відпрацьована, але є певні труднощі та особливості у викладанні клінічних дисциплін. Це пов'язано зі специфікою спілкування у системі «студент-викладач-пацієнт», відмінностями професійної вітчизняної та зарубіжної медичної термінології, в опануванні студентами навичок з деонтології [5]. Це обумовлено культурними, історичними розбіжностями, що формують їх поведінку. Ефективність та якість навчального процесу залежить від особистості та авторитету викладача, його професійної майстерності під час проведення занять, чому надається велика увага на кафедрі.

Для навчання іноземних студентів кафедра має необхідний пакет документів. Це робочі програми, тексти лекцій, плани і методичні вказівки до практичних і самостійних занять. Методичні вказівки починаються з обґрунтування актуальності теми, де висвітлюються виховні, деонтологічні, методологічні аспекти, світобачення для формування професійної діяльності майбутнього лікаря, зокрема іноземця. Програми навчання для іноземних студентів за змістом відповідають вітчизняним, лише частково невідкладна медична термінологія, що використовується в Україні та в англомовних країнах, не висвітлюється особливості перебігу захворювань у осіб різної раси. На кафедрі студенти мають у розпорядженні підручники, посібники створені викладачами кафедри, затвердженими у встановленому порядку. Вони відповідають вітчизняним програмам, повністю враховують сучасний розвиток медичної науки. Викладачі ознайомлюються із сучасними зразками науково-методичної літератури, як англомовних країн так і ближнього зарубіжжя. Це сприяє збагаченню знань у світовому інформаційному просторі. Кафедрою висвітлено список основних тем науково-дослідної роботи студентів, рекомендована література, надані алгоритми виконання самостійної позааудиторної роботи.